

RODE LAND

REALISATIES 2023
ACTIES 2024

RODELANDPROJECT OVERZICHT REALISATIES 2023 EN ACTIES 2024

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	1
Verder samenwerken aan het Rodelandproject	3
Overzicht realisaties 2023.....	4
1. Oogstlandschap	5
2. Kleine Landschapselementen (KLE)	22
3. Waterlandschap	27
4. Natuurontwikkeling.....	33

Overzicht acties 2024	44
1. Oogstlandschap	44
2. Kleine Landschapselementen (KLE)	51
3. Waterlandschap	54
4. Natuurontwikkeling	56
Rodeland en deelprojecten financieel	62
Basisfinanciering project & uitgaven	62
PDPO-project “Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland”	64
Water+Land+Schap 2.0 ‘Klimaatrobuuste vallei vd Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek’	66
Rodelandbrood.....	67
Wetenschap in Rodeland op Wieltjes	70
Oost-Vlaams Klimaatfonds: ‘Uitbouw lokale biomassaketten uit lokaal landschapshout in Rodeland’	70

VERDER SAMENWERKEN AAN HET RODELANDPROJECT

Binnen het landschapsproject Rodeland, op het grondgebied van de gemeenten Gavere, Melle, Merelbeke en Oosterzele, werken 20 partners sinds juli 2019 samen om het landschap rond de Makegemse bossen, het Gentbos, het Aelmoeseneiebos en de beekvalleien van de Gondebeek, de Molenbeek en de Driesbeek te versterken en verder te ontwikkelen. Dat doen ze met concrete acties op het terrein.

Met de ondertekening van het addendum bij de bestaande samenwerkingsovereenkomst in 2022 herbevestigden de 20 partners hun engagement tot eind 2025.

Met een projectbudget van 87.000 euro per jaar, gefinancierd door het Agentschap voor Natuur en Bos, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (Dienst Klimaat, Milieu & Natuur & Dienst Landbouw & Platteland), de gemeenten Merelbeke, Oosterzele, Melle en Gavere en de Bosgroep Oost-Vlaanderen, zullen er de komende jaren nieuwe concrete acties op het terrein worden voorbereid en uitgewerkt. Het gaat om initiatieven rond bos- en natuurherstel, verbrede landbouw, kleine landschapselementen, integraal waterbeheer, zachte recreatie, erfgoed en onderzoek,...

OVERZICHT REALISATIES 2023

De belangrijkste acties van de Rodelandpartners volgen in tekst en beeld per thema: oogstlandschap, kleine landschapselementen (KLE), waterlandschap en natuurontwikkeling. Heel wat acties zijn onder te brengen bij meerdere thema's, maar worden slechts één keer vermeld.

De acties die gericht zijn op beleving en communicatie zijn niet apart opgenomen, maar worden vermeld bij het thema waarbij ze het beste aansluiten.

1. OOGSTLANDSCHAP

INFO- EN DEMOMOMENTEN VOOR LAND- EN TUINBOUWERS GEORGANISEERD IHKV HET PDPO-PROJECT 'SAMEN+WERKEN AAN HET LANDBOUWLANDSCHAP IN RODELAND'

- Infoavond 'Beperk nitraatuitspoeling, verbeter je bodemkwaliteit en zet in op biodiversiteit met rietzwenkgras en bloemenranden' – **20 maart 2023** – Proefhoeve Bottelare – 30 deelnemers, onder wie 22 landbouwers;
- 'Praktijkgerichte demovoormiddag: bodemgezondheid, bloemenranden en mengteelten' – **28 juni 2023** – Proefhoeve Bottelare – 21 deelnemers onder wie 3 landbouwers;
- 'Nascholing fytolicensie: machinedemo niet-kerende bodembewerking en proefvelden voor duurzame landbouw' – **23 augustus 2023** – Landbouwbedrijf familie Suenart in Scheldewindeke – 166 geregistreerde deelnemers onder wie 102 landbouwers.

Met de **info- en demodag van 23 augustus 2023** werden landbouwers gesensibiliseerd over het belang van bodemkwaliteit (verhoogde CO₂-vastlegging en waterbergend vermogen) en hoe bodembewerkingsmachines die niet-kerend werken bevorderlijk zijn voor de bodemkwaliteit adhv een machinedemo. De deelnemers werden geïnformeerd over de functionele biodiversiteit en het verschil tussen schadelijke en nuttige insecten. Voor

de demo rond proefvelden duurzame landbouw werden op het landbouwbedrijf 33 proefvelden aangelegd met steun van Jorion Philip-Seeds waarop groenbemesters, bloemenranden, graskruiden en andere mengsels vlinderbloemigen, granen en kruiden te zien waren.

Landbouwers kregen de mogelijkheid om achteraf vragen te stellen en gericht advies te vragen aan de sprekers. Er kwam een mobiele frituur ter plaatse en er werd frisdrank en lokaal bier geserveerd om het netwerkmoment te ondersteunen. De demodag kwam bovendien in aanmerking als nascholing voor fyto-opleiding: 134 deelnemers registreerden zich voor nascholing fyto-licentie.

De organisatie van deze demonamiddag kaderde in het PDPO project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' in samenwerking met Jorion Philip-Seeds, Loonbedrijf Suenart en AgroCampus (fyto-licentie). Met dank aan Beyne, Actisol, Imants, De Mynck Agri, Vanderroost en Loonbedrijf Suenart voor hun medewerking aan de machinedemo.

BOERENDAG – ‘BOER ZOEKT NATUUR, NATUUR ZOEKT BOER’ – 24 JUNI 2023

In het kader van het overkoepelend project ‘Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer’ van Natuurpunt en ABS organiseerde Natuurpunt Boven-Schelde samen met ABS een wandeling in de Zevergemse Scheldemeersen voor land- en tuinbouwers uit Gavere, Melle, Merelbeke, De Pinte en Zwijnaarde. Een tiental boeren nam hieraan deel. De wandeling werd afgesloten met een gezellige babbel tussen pot en pint. Tijdens de gesprekken werd duidelijk dat de landbouwers sterk begaan zijn met de fauna op hun akkers en graslanden: via wildreddend maaien en het verplaatsen van nesten trachten zij de dieren op hun akkers te helpen.

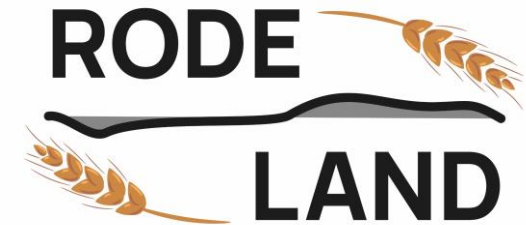

RODELANDBROOD

Dit project gaat over een **lokaal korte keten initiatief rond brood en broodproducten**: landbouwers – molenaar – bakkers – lokale consument en dit in de regio van Rodeland.

De Provincie en de 4 Rodelandgemeenten willen met dit project een duurzame samenwerking tot stand brengen tussen de verschillende ketenpartners om zo de volgende globale doelstellingen te realiseren:

- Consument opnieuw dichterbij de grondstof van het brood en bij de verschillende ketenpartners brengen;
- Landbouwer een eerlijke prijs voor zijn product geven en zijn rol binnen de keten zichtbaarder maken;
- Ambacht van de molenaar in de kijker plaatsen;
- Ambacht van de lokale warme bakker in de kijker plaatsen;
- Een hoogstaand kwalitatief product afkomstig van eigen bodem op het bord van de consument brengen.

De eerste baktarwe werd ingezaaid in het najaar van 2021 en het Rodelandbrood werd feestelijk gelanceerd op 30 november 2022.

De korte keten van het Rodelandbrood bestond in 2023 uit:

- 2 landbouwers uit Lemberge die samen sinds najaar 2022 tot juli-aug 2023 een 6-tal ha baktarwe hebben geteeld en vervolgens geogst, in oktober 2023 werd de baktarwe al ingezaaid voor 2024;
- 1 molenaar uit Oudenaarde;

- 8 bakkers die elk een of meerdere Rodelandbroden bakken volgens hun eigen recept met de Rodelandbloem als basis, zonder toevoeging van additieven. Deze lokale warme bakkers liggen in Melle (1), Merelbeke (3), Oosterzele (2), Gavere (1) en Oostakker (1).
- Ook aan de thuisbakkers wordt gedacht, Rodelandbloem en Rodelandvolkorenmeel zijn te koop in de hoefwinkel van een van de landbouwers.

Maak kennis met de verschillende ketenpartners en het verhaal achter het Rodelandbrood via de [webpagina van het Rodelandbrood](#).

Een kort overzicht van de **belangrijkste realisaties uit 2023**, naast het werk van de ketenpartners mbt productie van het Rodelandbrood:

- Ontwerp en plaatsen veldpanelen;
- Uitwerken en bemannen stopplaats in het thema van het Rodelandbrood op de fietstocht van 10 september 2023 op de hoeve van een van de landbouwers;
- Uitbouw samenwerkingsverband ketenpartners (oa organisatie van 3 ontmoetingsmomenten voor kandidaat-ketenpartners);
- Opstarten gesprekken met Provincie Oost-Vlaanderen en gemeentebesturen voor verlenging ondersteuning Rodelandbroodproject na februari 2024, toekenning subsidie door de Provincie voor vervolgproject

GROEPSAANKOOP & INFOAVOND RIETZWENKGRAS & BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

In het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' wordt ook gewerkt rond verbeteren van de bodemkwaliteit. Op de Proefhoeve van Bottelare wordt al een aantal jaren onderzoek gedaan naar rietzwenkgras als onderzaai in maïs. Omwille van de positieve effecten op bodemkwaliteit, gewasdiversiteit en het tegengaan van nitraatuitspoeling in maïsteelt werd op de infoavond van 20 maart 2023 ook een **gratis groepsaankoop zaaigoed rietzwenkgras** gelanceerd. Er werd gekozen voor een ras dat ook heel goed scoort wat betreft voederkwaliteit bij inkuilen. Slechts 3 landbouwers namen deel aan deze gratis groepsaankoop voor een totale oppervlakte van 3,3 ha.

VISIE VOOR LANDBOUW

In de eerste helft van 2023 vonden twee verkennende gesprekken plaats met de vier Rodelandgemeenten, Provincie Oost-Vlaanderen en Departement Landbouw en Visserij (sinds 1 januari 2024: Agentschap Landbouw en Zeevisserij) rond de opmaak van een visie voor landbouw voor de 4 Rodelandgemeenten.

In de tweede helft van 2023 kwam dit onderwerp aan bod als agendapunt tijdens de twee overlegmomenten van het projectbureau van Rodeland (financierende partners met Boerenbond en Natuurpunt).

Er werden in 2023 nog geen concrete stappen gezet, het ging om een verkennende fase waarin draagvlak voor de opmaak, randvoorwaarden en mogelijke invulling werd bekeken. Een aantal inspirerende voorbeelden werden verzameld.

KORTE KETEN

Bij alle activiteiten (infomomenten, overlegmomenten,...) die in het kader van het Rodelandproject georganiseerd worden en waar hapjes of drank aan de orde zijn, wordt steeds gekozen voor korte keten producten uit Rodeland.

Hoogtepunt was de fietstocht van 10 september 2023 in Merelbeke en Oosterzele waar 5 van de 8 stopplaatsen bij een korte keten producent waren georganiseerd. De fietsers konden letterlijk proeven van wat er langsheen de fietsroute werd geproduceerd. Ook op het landbouwbedrijf waar de baktarwe van het Rodelandbrood wordt geteeld, was een stopplaats met info over het Rodelandbrood, bemand door de bakkers en HOGENT. De deelnemers aan de fietstocht konden ook meedoen aan een wedstrijd waarmee ze een waardebon van een van de deelnemende lokale producenten konden winnen.

Ook de **lokale besturen van de Rodelandgemeenten** zetten de korte keten producten graag in de kijker, zowel bij publieksevenementen als bij interne activiteiten (bedankingscadeau personeel, vergaderingen,...).

Zo organiseerde de **gemeente Oosterzele** in 2023 twee korte keten markten: een avondmarkt op Sinksenkermis in mei en een kerstmarkt aan de Ankerkerk in december. Op de kerstmarkt werden gevulde tassen 'Lekker Oosterzeels' verkocht en konden de bezoekers aan de markt proeven van zowel warme als koude producten van eigen bodem.

Het thema van de jaarlijkse fietstocht Toeren bij de Boeren in Oosterzele was in 2023 'Korte keten' met tussenstops bij korte keten producenten, waar de deelnemers konden proeven van lokaal lekkers.

In de week van de korte keten organiseerde de dienst lokale economie, duurzaamheid en landbouw van Oosterzele een korte keten wedstrijd. Alle burgers kregen de mogelijkheid om op verschillende gemeentelijke locaties in de korte keten week het gewicht van een zak Rodelandmeel schatten, de deelnemer die er het dichtste bijzat, won een gevulde tas 'Lekker Oosterzeels'.

Ook de **gemeente Merelbeke** organiseerde in 2023 twee korte keten markten: op het Fair Share Repair festival van 10 juni en op het feest ter gelegenheid van 10 jaar Toeristisch Infopunt Munte van 2 juli. De vrijwilligers kregen er als bedanking een pakket met korte keten producten.

De gemeente Merelbeke werkte in 2022 verder aan de uitbouw van haar voedselstrategie. In dit proces denken burgers, beleidsmakers, boeren en andere lokale actoren na over hoe het voedsel

systeem kan veranderd worden en welke acties er nodig zijn om die verandering te realiseren. De producten van de lokale korte keten nemen hierbij een belangrijke plaats in.

De gemeente Gavere zette tijdens de week van de korte keten haar lokale producenten extra in de kijker via een tentoonstelling in het Toeristisch onthaalpunt De Poort.

Stokerij Van Damme uit Balegem werkte eind 2023 samen met Erfgoed Viersprong, Toerisme Vlaamse Ardennen, EROV, Cultuurregio Route 42 en de gemeente Oosterzele een projectvoorstel uit in het kader van **LEADER** Vlaamse Ardennen tot Dender (deadline indienen projectvoorstel was januari 2024). Met het LEADER-project '**Uitbouw Belevingscentrum Stokerij Van Damme: Proef en beleef van korrel tot borrel**' willen de initiatiefnemers van de oudste landbouwstokerij van de BeNeLux een belevingscentrum maken waar bezoekers kennis kunnen maken met het ambacht, de site en de geschiedenis. Daarnaast zal er ook een toeristisch antennepunt opgericht worden waar de bezoekers meer info krijgen over Oosterzele en de Vlaamse Ardennen.

Ook **Zorgband Leie en Schelde, het ILVO en EROV** bereidden in 2023 samen een **LEADER-project** voor rond het creëren van '**Verbinding tussen boer en zorg**'. Het doel van het project is om lokale producenten van primaire producten, vooral landbouwers, te connecteren met de zorgorganisatie Zorgband Leie en Schelde, en meer specifiek met de catering van het woonzorgcentrum in Lemberge. Ook de gemeente Merelbeke ondersteunt dit project, dat meteen een concrete uitvoering zal zijn van de voedselstrategie van de gemeente.

MEERJARIGE BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

In het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' werden ook in 2023 nog meerjarige bloemenranden ingezaaid door land- en tuinbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten. Landbouwers konden een overeenkomst afsluiten voor 1 jaar voor de inzaai en het onderhoud van een meerjarige bloemenrand en kregen daarvoor gratis een meerjarig inheems bloemenmengsel ter beschikking, samengesteld in functie van het bevorderen van bestuivers en van natuurlijke vijanden van plaaginsecten.

In het voorjaar van 2023 en vooral in september en oktober 2023 werd samen 1,5 ha bloemenranden ingezaaid door 14 landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten die daarvoor een vergoeding zullen ontvangen via de overeenkomst. Boerenatuur Vlaanderen verdeelde het zaadmengsel onder de deelnemende landbouwers en zorgde tijdens de bedrijfsbezoeken voor advies op maat.

10 landbouwers die al in het najaar van 2022 hun meerjarige bloemenrand hadden ingezaaid, hebben ervoor gekozen om hun bloemenrand, in het totaal samen 1,12 ha, minstens te laten aanliggen tot 30 juni 2024 en zullen hiervoor opnieuw een vergoeding ontvangen in 2024.

PUBLIEKSEVENEMENT ‘FIETSEN DOOR HET LANDBOUWLANDSCHAP VAN RODELAND: ONTDEK, PROEF EN VERKEN!’ – PDPO

Op 10 september 2023 werd een publieksevenement georganiseerd voor de inwoners van 4 Rodelandgemeenten als kennismaking met de realisaties en thema's van het plattelandproject 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' onder de vorm van een fietstocht van 15 km met 8 stopplaatsen bij realisaties en korte keten bedrijven. De fietstocht ging door Merelbeke en Oosterzele, met de Proefhoeve van Bottelare als start- en eindpunt. Een 300-tal personen nam deel aan de fietstocht op 10 september. De fietsroute bleef bewegwijzerd tot eind november 2023 en op de locaties waar op 10 september de bemande stops waren, kwamen er infobordjes.

© Danny De Lobelle

KIEVIT

De kievit is een typische vogel in het landbouwlandschap die de laatste decennia sterk onder druk staat. Deze soort broedt bij ons vooral op akkers. Het broedseizoen loopt van half maart tot in juli, net in de periode waarin de meeste landbouw bewerkingen plaatsvinden. Bovendien zijn de nesten zeer moeilijk zichtbaar. Zo worden veel nesten per ongeluk kapot gereden door landbouwmachines. Om die reden is het belangrijk om de nesten te beschermen. Ook landbouwers willen dat doorgaans graag, maar het ontbreekt hen vaak aan tijd om de nesten te lokaliseren.

Door het markeren van de nesten op akkers en in weilanden voorafgaand aan de landbouwwerkzaamheden, kunnen heel wat legsels gespaard blijven. **Natuurpunt Oosterzele** ging in 2023 verder met het lokaliseren en beschermen van Kievitnesten. De vrijwilligers brachten in 2023 twaalf nesten in kaart in het gebied (ruime omgeving Onderzoekskouter ILVO & Proefhoeve Bottelare) dat jaarlijks door hen wordt gemonitord, met daarin een 44-tal jongen.

MONITORING BESTUIVERS BIJ HET ILVO IHKV HET SPRING-PROJECT

In 2023 is het **Instituut van Natuur en Bosonderzoek ism het ILVO** gestart met het monitoren van bestuivers op 10 locaties verspreid over de Onderzoekskouter. Elke maand tussen april en september worden door een team van het INBO op die locaties insecten geïnventariseerd via vangschalen en het aflopen van transecten met netten. Dit initiatief kadert in het Europees project SPRING, wat staat voor: *Strengthening Pollinator Recovery through INdicators and monitorinG* en wil o.a. inzicht verwerven in vangstmethodes voor de monitoring van bestuivers.

ZWALUWEN

In 2023 namen de Rodelandpartners volgende initiatieven ivf zwaluwen:

- **Extra kunstnesten:** het **Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD)** voorzag in 2023 2 extra dubbele kunstnesten bij de gebouwen van het Biocentrum Agri-Vet van UGENT (Proefhoevestraat 18, naast de E40) ter bevordering van de aanwezige huiszwaluwpopulatie. In 2021 waren daar al eerder 10 kunstnesten geplaatst. De ingebruikname van de nieuwe nesten wordt in 2023 en 2024 opgevolgd door de vrijwilligers van Natuurpunt Boven-Schelde.
- **Infonamiddag 'Zwaluwen op je erf':** het **ILVO** en **RLSD** organiseerden op **13 juni 2023** samen een infonamiddag voor rundveehouders, andere land- en tuinbouwers en geïnteresseerde burgers die op veel belangstelling kon rekenen.
- **Adviesverlening bij dakrenovatie ivf kolonie gierzwaluw:** **Natuurpunt Boven-Schelde** voorzag de particulier van de woning waar de enige bezette nesten van gierzwaluw werden aangetroffen van het nodige advies ivf behoud populatie bij dakrenovatie.

AGROFORESTRY

Via het **PDPO-project 'Klimaatneutrale bedrijven dankzij koolstofopslag in boslandbouw'** (1 januari 2022 – 30 juni 2024) willen **BOS+, Bioforum, ILVO** en de **Oost-Vlaamse Regionale Landschappen** koolstofopslag via agroforestry demonsteren en promoten als bijdrage in de evolutie naar een klimaatneutrale samenleving. Wanneer landbouwers bomen en struiken aanplanten op hun percelen zal er immers zowel in de bodem als in de houtige biomassa koolstof worden opgeslagen. Aangezien het aanleggen van agroforestry in veel gevallen extra kosten en inkomensverlies met zich meebrengt voor de landbouwer in kwestie, wordt er in dit project gezocht naar

burgers en bedrijven die hun CO₂-uitstoot willen compenseren door te investeren in agroforestry. Het project wil de focus van CO₂ compensatie verleggen van buitenlandse projecten naar lokale initiatieven. Hierbij worden op participatieve wijze nieuwe verdienmodellen voor de landbouw verkend met aandacht voor klimaat, bodem en biodiversiteit.

Een van de 6 Oost-Vlaamse pilotprojecten bevindt zich in de nabijheid van Rodeland, op de **Keiberg in Oosterzele (Smissenbroek)**. Hoewel strikt genomen niet binnen Rodeland, wordt deze actie hier vermeld aangezien ze **inspirerend kan zijn voor landbouwbedrijven in Rodeland**.

In 2023 werd de potentiële koolstofopslag over een termijn van 30 jaar van de case in Oosterzele ingeschat via een literatuurstudie, veldmetingen en simulaties d.m.v. CARAT (de CARbon Agroforestry Tool). Wat de veldmetingen betreft, werd begin 2023 een **nulmeting** uitgevoerd voor de **koolstofmonitoring**. Nadien zal die koolstofmonitoring gebeuren op 5 jaar en op 10 jaar na aanplant. In 2023 werd ook gestart met de **fondsenwerving** voor de **koolstofvergoeding** aan de landbouwer (opstart samenwerking met bedrijven die aan CO₂ compensatie willen doen).

2. KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN (KLE)

NIEUW SUBSIDIEREGLEMENT KLE VOOR DE 4 RODELANDGEMEENTEN

In het kader van het plattelandproject (PDPO) 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' werd in 2023 een traject opgestart met de 4 Rodelandgemeenten waarin samengewerkt werd aan een nieuw gezamenlijk gemeentelijk subsidiereglement voor houtige kleine landschapselementen en bloemenranden.

Houtige KLE's leveren aan de samenleving een hele reeks goederen en diensten (zogenaamde ecosystemendiensten) zoals erosiebestrijding, beschutting voor vee, leefgebied en verbindingsgebied voor planten en dieren, opslag van CO₂, verhogen van de aantrekkelijkheid van het landschap voor bewoners en bezoekers, landschapshout dat voor verschillende doeleinden kan worden gebruikt,...

De financiële return voor de geleverde ecosystemendiensten vanuit de maatschappij naar de eigenaar/beheerder van KLE's toe is echter beperkt tot onbestaande. Vandaar het belang om de eigenaar/beheerder van kleine landschapselementen financieel te ondersteunen via een gemeentelijk subsidiereglement.

Eind 2023 was het ontwerpvoorstel afgerond, dit werd eind 2023-begin 2024 voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen en aan de adviesraden van de gemeenten.

De belangrijkste nieuwigheden van het ontwerpvoorstel worden hieronder opgesomd:

- Streeft naar bondigheid en helderheid, wat leidt tot een toegankelijk reglement voor de aanvragers en het gemeentepersoneel;
- Stemt de subsidiebedragen af op de actuele reële kost van aanplant en beheer;
- Kiest niet langer voor het vergoeden van een hele waaier aan maatregelen, maar wel voor hogere subsidiebedragen voor een beperkt aantal gerichte maatregelen;
- Voorziet ook vergoedingen voor bloemrijke akkerranden omwille van hun maatschappelijke voordelen in het agrarisch landschap.

SAMENAANKOOPACTIES VOOR INHEEMS PLANTGOED (BOMEN EN STRUIKEN)

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert jaarlijks een groepsaankoop inheemse bomen en struiken met afhaalpunten in elke gemeente binnen haar werkingsgebied (o.a. **Gavere en Oosterzele**).

In 2023 konden de inwoners uit **Melle** voor het eerst deelnemen aan de groepsaankoop plantgoed “Behaag je tuin”, die georganiseerd wordt door het **Regionaal Landschap Schelde-Durme** ism andere regionale landschappen uit Vlaanderen.

De **gemeente Merelbeke** hernam in 2023 haar initiatief om 1 boom of 2 struiken gratis te schenken aan haar inwoners. Daarnaast kon je als inwoner van Merelbeke bijkomend nog extra bomen en struiken bestellen aan een voordelig tarief.

De **Provincie** organiseert jaarlijks een groepsaankoop plantgoed voor land- en tuinbouwers en imkers, met sinds 2022 ook een afhaallocatie in Rodeland (ILVO, Merelbeke).

GROEPSAANKOOP MACHINAAL KNOTTEN

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseerde in 2023 voor de derde keer haar groepsaankoop machinaal knotten. Gemeentebesturen, andere overheden en particulieren in het werkingsgebied (o.a. Gavere en Oosterzele) kunnen hieraan meedoen.

UITBOUW LOKALE BIOMASSAKETEN UIT LOKAAL LANDSCHAPSHOUT IN RODELAND – OOST-VLAAMS KLIMAATFONDS

Het proefproject van Dienst Landbouw en Platteland van de Provincie met steun van het Oost-Vlaams Klimaatfonds heeft als doel om na te gaan wat de kansen zijn voor de uitbouw van een biomassaketen in Rodeland om zo te komen tot een duurzame valorisatie van landschapshout. In 2023 werd het volgende gerealiseerd:

- Uitbouwen partnerschap en mogelijk vervolgtraject biomassaketen Rodeland:
 - Interesse en ambitieniveau Rodelandpartners in kaart brengen via een gerichte bevraging → de interesse bleek beperkt → op dit moment geen verdere actie
- Terugkoppelen met **OVAM**: grondstoffenverklaring snippets & analyse + bespreken ontwerp beheerplan
- Onderzoek, voorbereiding en uittesten verschillende pistes valorisatie:

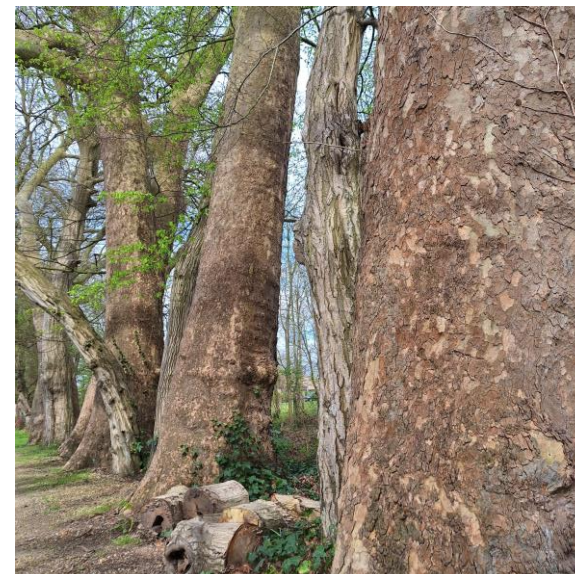
- **Energie**
 - **Pelletproductie** voor kleinere verbruikers en eigenaars van KLE: 2de test onder gewijzigde omstandigheden en kwaliteitsanalyse pellets. Onvoldoende draagvlak voor pilootinstallatie pellets
- **C-bemesting bij landbouwers**
 - Opvolgen onderzoek (masterproef Proefhoeve-ILVO)

PLATTELANDSPROJECT 'BEHOUT HET VERLEDEN' – REGIONAAL LANDSCHAP VLAAMSE ARDENNEN

In dit project van het regionaal landschap staan oude bomen, hagen of struiken met een erfgoedwaarde centraal. Dit houtig erfgoed is geplant door de mens, in verbondenheid met de natuur en het landschap. Ze vertellen vaak iets meer over tradities, oude gebruiken, geloof en bijgeloof... maar ook over het landschap zelf. Gavere is een van de deelnemende gemeenten binnen dit project.

Hoewel de Vlaamse Ardennen rijk zijn aan dit houtig erfgoed, worden deze bijzondere bomen maar al te vaak over het hoofd gezien. Ondanks dat ze de tijd lijken te doorstaan en vaak een stevig en robuust karakter hebben, worden dit kwetsbare landschapselementen wanneer de kennis en waardering dreigen te verdwijnen.

Het in kaart brengen is een eerste en belangrijke stap in het beter beschermen van dit levende erfgoed. Samen met lokale vrijwilligers werd in 2023 het houtig erfgoed in Gavere geïnventariseerd.

3. WATERLANDSCHAP

GOEDKEURING EN UITVOERING GEBIEDSPROGRAMMA WATER+LAND+SCHAP 2.0 ‘KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK’

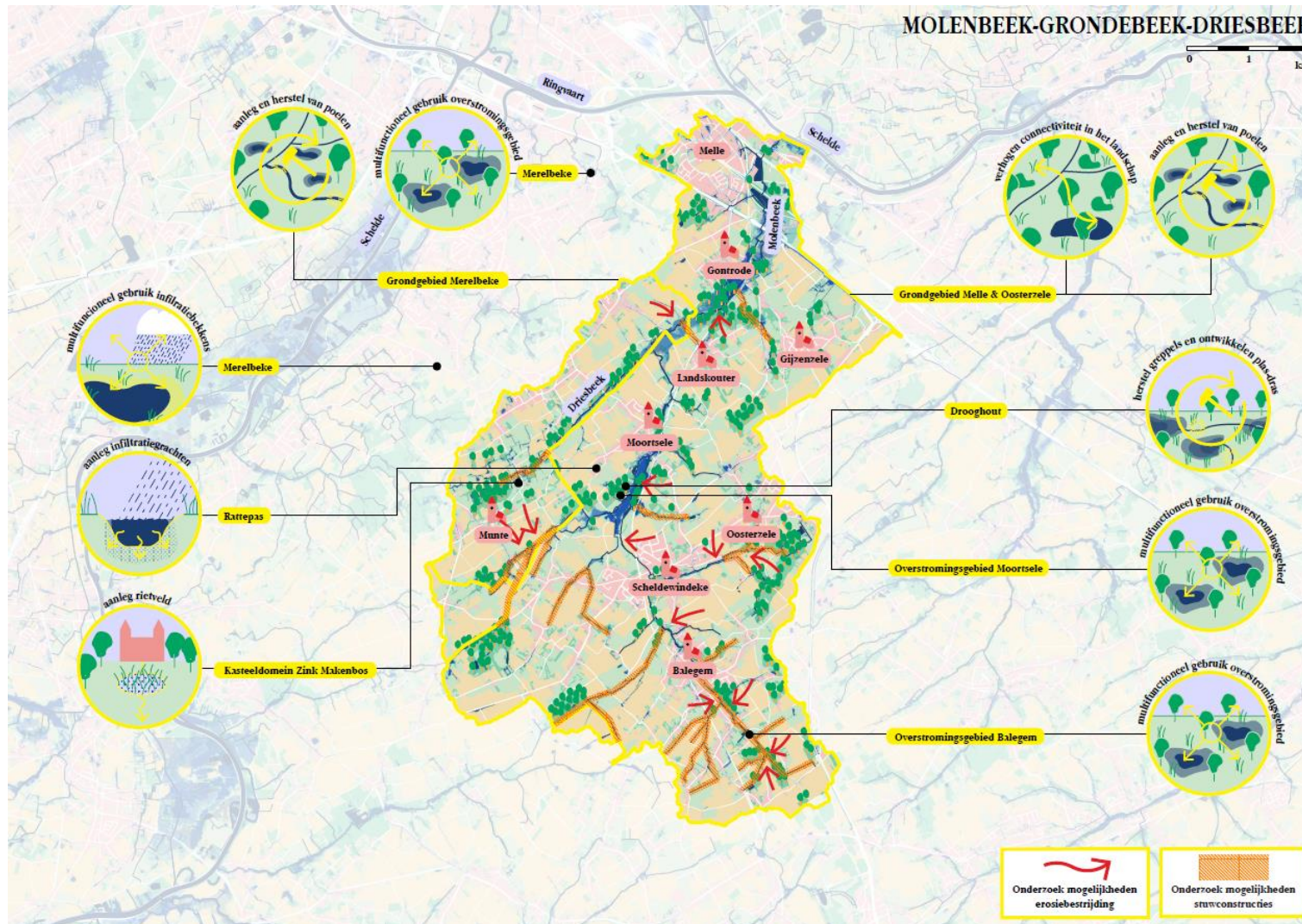
Het subsidiebesluit voor de toekenning van middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds om het gebiedsprogramma van Water+Land+Schap 2.0 “Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek” in uitvoering te brengen werd op 28 april 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Hierna kon de uitvoering van het gebiedsprogramma van start gaan.

Het gebiedsprogramma bestaat uit concrete maatregelen om het landschap, de natuur en de landbouw in het stroomgebied van de Molenbeek/Gondebeek en de Driesbeek beter te wapenen tegen droogte en wateroverlast. Er werden subsidies toegekend aan Provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Merelbeke, gemeente Oosterzele & Farys voor de uitvoering van het gebiedsprogramma. De perimeter van WLS 2.0 in Melle, Merelbeke en Oosterzele valt samen de begrenzing van de stroomgebieden en is bijgevolg anders dan de Rodelandperimeter. Gavere ligt buiten de perimeter van WLS 2.0 (behoort tot een ander stroomgebied).

Overzicht van de goedgekeurde maatregelen uit het gebiedsprogramma waarbij telkens kort wat aangegeven wat in 2023 reeds werd opgestart:

- *Plaatsen van stuwconstructies in de bovenstroomse takken van de geklasseerde waterlopen in functie van het lokaal ophouden van water – Provincie Oost-VI: evaluatie van de voorgestelde locaties uit het geïntegreerd project (GIP) studenten UGENT*
- *Aanleg infiltratiegrachten Rattepas – Gemeente Oosterzele & Farys: aankoop grond voor infiltratiegrachten*
- *Houtsnippers uit landschapsbeheer ter beschikking stellen voor C-bemesting aan geïnteresseerde land- en tuinbouwers – Provincie Oost-VI: afspraken gemaakt met 2 landbouwers voor inwerken van de houtsnippers & overleg met Bodemkundige Dienst van België over monitoring van de percelen waar houtsnippers worden ingewerkt*
- *Beheervergoedingen op maat voor realisatie van bufferstroken langs geklasseerde waterlopen – Provincie Oost-VI: voorbereiding*
- *Erosiebestrijdingsmaatregelen Oosterzele – Gemeente Oosterzele: opmaak nota erosie, oplossing uitwerken voor erosieproblematiek Diepestraat*
- *Erosiebestrijdingsmaatregelen Merelbeke – Gemeente Merelbeke: opmaak nota erosie*
- *Aanleg rietveld/waterzuivering op kasteeldomein Zink Makenbos in Merelbeke – Gemeente Merelbeke: opmaak eerste ontwerp uitvoeringsdossier*
- *Watercaptatie i.f.v. landbouw door multifunctioneel gebruik bestaande voorzieningen – Provincie Oost-VI: vooronderzoek drie bestaande overstromingsgebieden (Merelbeke Salisburylaan, Balegem Broek, Moortsele 'Drooghout') → Balegem Broek geselecteerd als meest kansrijk, start opmaak bestek voor opstellen ontwerp herinrichting Balegem.*
- *Watercaptatie i.f.v. landbouw via gecombineerd buffer- en infiltratiebekken - Gemeente Merelbeke: voorbereiden ontwerp dossier*
- *Inzetten op een natuurlijke hydromorfologie van de waterlopen – Provincie Oost-VI: evaluatie van de voorgestelde locaties uit het geïntegreerd project (GIP) studenten UGENT*
- *Aanleg en herstel van poelen i.f.v. natte natuur in Melle en Oosterzele – Provincie Oost-VI: opstellen samenwerkingsovereenkomst tussen Provincie, Regionaal Landschap Schelde-Durme en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, twee nieuwe poelen aangelegd en een poel geruimd in Oosterzele*
- *Aanleg en herstel van poelen i.f.v. natte natuur in Merelbeke – Gemeente Merelbeke: beheer bestaande poelen*
- *Herstel greppels en ontwikkelen plas-dras zuidelijk grasland Provinciaal natuurdomein Drooghout – Provincie Oost-VI: goedkeuring natuurbeheerplan waarin deze maatregelen zijn opgenomen*
- *Verhogen van de connectiviteit in het landschap via de aanplant van KLE's in Melle en Oosterzele – Provincie Oost-VI: opstellen samenwerkingsovereenkomst tussen Provincie, Regionaal Landschap Schelde-Durme en Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen*

ONDERZOEK DOOD HOUT IN DE MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK

Het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek en UGENT (ForNaLab) onderzoeken samen de impact van dood hout in de bedding op het beekecosysteem in de Molenbeek, Driesbeek en Gondebeek. Dit onderzoek loopt over meerdere jaren. Op 8 locaties wordt onderzoek gedaan, zowel op locaties waar van nature dood hout in de bedding ligt (Aelmoeseneiebos) als op locaties waar dood hout bewust in de bedding werd gebracht ifv het creëren van structuurvariatie en onderzoek. In 2023-2024 werkt hieraan een student van de HOGENT mee in het kader van zijn stage bij het PCM voor het behalen van zijn bachelorproef.

GEÏNTEGREERDE PROJECTEN LAND, WATER EN KLIMAAT – UGENT IHKV WATER+LAND+SCHAP 2.0

Vier groepjes studenten Bio-Ingenieur aan de UGENT werkten in het AJ 2022-2023 in het kader van het opleidingsonderdeel Geïntegreerd project land, water en klimaat rond 4 topics uit in het voorstel van gebiedsprogramma Water+Land+Schap 2.0. Dit gebeurde in samenwerking met Dienst Integraal Waterbeleid van de Provincie en een aantal coalitiepartners:

- Opstuwen van water in de bovenstroomse gebieden van de Molenbeek-Gondebeek en Driesbeek
- Ettingebos: bedreigingen voor een bron van leven

- Structuurherstel en oeverzones in het zuidelijke deel van het stroomgebied Molenbeek-Gondebeek-Driesbeek
- Herstel van de ecologische toestand van de Molenbeek Gondebeek – oeverzones noord

ONDERZOEK WATERSYSTEEM RODELAND & ‘WATER HARVESTING’ MAATREGELEN – ILVO ISM ANDERE RODELANDPARTNERS

Sinds 2020 voert het ILVO in samenwerking met studenten van verschillende universiteiten onderzoek op het volledige watersysteem van Rodeland en meer in detail op de Onderzoekskouter met als doel **inzicht te krijgen in deze watersystemen en in geschikte ‘water harvesting’ maatregelen** om:

- meer water te bufferen in de bodem en grondwaterlagen;
- de waterafvoer te vertragen bij piekregens en langer beschikbaar te houden;
- het wateraanbod voor de landbouw te vergroten.

Eind 2021 lieten de financierende partners van het Rodelandproject verspreid over het studiegebied ook 5 bijkomende peilbuizen met divers plaatsen om zo meer data ter beschikking te hebben voor de opmaak van het model (kalibratie), deze peilbuizen nog steeds opgevolgd door het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek (PCM). De meetresultaten worden jaarlijks overgemaakt aan het ILVO en de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV).

Als concrete ‘water harvesting’ maatregel werden in 2022 op de **Onderzoekskouter** van het ILVO **twee stuwen geplaatst op grachten**: één stuw op een gracht met hellingsgraad en één stuw op een vlakke gracht.

In het kader van twee masterproeven werd in **2022-2023** bij het ILVO (ism KULeuven) onderzocht wat de **impact van stuwen op kleine grachten is op het watersysteem**, zowel op perceelsniveau als op niveau van het watersysteem Rodeland. Bij het onderzoek op perceelsniveau zal specifiek de impact van een stuw op een gracht met helling worden onderzocht. Op niveau van het watersysteem zal onderzocht worden hoe kleinschalige grachten en stuwen kunnen worden geïntegreerd in het numeriek model MIKE-SHE mits herkalibratie.

In **2023-2024** wordt op het **ILVO** in het kader van een masterthesis (ism UGENT) onderzoek worden gedaan naar het implementeren van een **open-source alternatief voor het MIKE-SHE model**, zodat de modellering ook betaalbaar/buikbaar wordt voor openbare besturen en andere partners.

OPVOLGING WATERPEILEN EN UITWERKEN MAATREGELEN IN HET KADER VAN DROOGTE IN DE MAKEGEMSE BOSSEN DOOR ANB

Begin 2021 werd in de Makegemse bossen een meetnet bestaande uit 17 peilbuizen geïnstalleerd door het PCM in opdracht van het ANB. Deze peilbuizen worden de komende jaren verder opgevolgd.

4. NATUURONTWIKKELING

2023 was een topjaar wat nieuwe bebossingen in Rodeland betrof! Zowel ANB en Natuurpunt als het ILVO en private boseigenaars konden een mooie oppervlakte bebossen, telkens gekoppeld aan een plantactie.

BOSUITBREIDING RATTEPAS (1,64 HA) – AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

Het Rattepasbos in Oosterzele werd in februari 2023 met 1,64 hectare uitgebreid door een aanplant met winter- en zomereik, winterlinde, trilpopulier en fladderiep en een bosrand met o.a. meidoorn, sleedoorn en hazelaar.

De percelen waarop werd aangeplant, zijn gelegen in Natura 2000. Door deze uitbreiding van het bestaande bos kan gewerkt worden aan de Natura 2000 doelstellingen voor de speciale beschermingszone BE2300044 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek'.

Voor de aanplant kreeg het Agentschap voor Natuur en Bos hulp van de leerlingen van het 4de, 5de en 6de leerjaar van drie lagere scholen uit Oosterzele en van de gemeente Oosterzele.

Een amfibieënpool (aanleg 2024) en een nieuw wandelpad zullen het geheel vervolledigen.

BOSUITBREIDING BOTTELAARSE VIJVERS (0,77 HA) – AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

In december 2023 plantte ANB 0,77 ha bos op een lang en eerder smal perceel in de Driesbeekvallei, grenzend aan bestaand bos van ANB.

BOSUITBREIDING GONDEBEEKVALLEI (1 HA) – NATUURPUNT OOSTERZELE

Eind november 2023 beplante Natuurpunt Oosterzele samen met buurtbewoners en andere vrijwilligers en Ginstberg natuurbronnen een perceel van ongeveer één hectare langs de spoorweg in Landskouter. Er werd aangeplant met zomereik, esdoorn, haagbeuk, veldiep, winterlinde en zoete kers.

De percelen waarop werd aangeplant, zijn gelegen in Natura 2000. Door deze uitbreiding van het bestaande bos kan gewerkt worden aan de Natura 2000 doelstellingen voor de speciale beschermingszone BE2300044 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek'.

BOSUITBREIDING ONDERZOEKSKOUTER-GONDEBEEKVALLEI (2,66 HA) – ILVO

Half december 2023 plantte het ILVO met haar personeel en met hulp van de Bosgroep Oost-Vlaanderen 2,66 ha bos en een houtkant aan. In 2024 zal nog zo'n 0,6 ha worden bebost, wat het totaal op 3,25 ha brengt.

Het gaat om natte percelen langs de Gondebeek, waarvan het grootste deel in Natura 2000-gebied is gelegen.

Het deel van de percelen in Natura 2000 dat niet zal worden bebost, zal beheerd worden als extensief grasland. Het ILVO wil onderzoeken wat de gevolgen en mogelijkheden van extensief graslandbeheer zijn voor de uitbating van een landbouwbedrijf. Hun

bevindingen willen ze delen met landbouwers die ook weilanden in natuurgebied op een zo goed mogelijke wijze willen beheren.

Met dit initiatief draagt het ILVO bij aan de uitbouw van de ecologische verbinding tussen het Aelmoeseneiebos en de Makegemse bossen via de vallei van de Gondebeek.

Deze aanplant is een uitvoering van het natuurbeheerplan Onderzoekskouter-Gondebeekvallei dat in 2022 werd opgemaakt door het ILVO. Voor de opmaak en uitvoering van zijn natuurbeheerplan, is het ILVO bijgestaan door een aantal Rodelandpartners zoals het Agentschap voor Natuur en Bos, het Labo voor Bos en Natuur van de Universiteit Gent, Natuurpunt Oosterzele, de lokale besturen van Merelbeke en Melle, Provincie Oost-Vlaanderen en de Bosgroep Oost-Vlaanderen.

BOSUITBREIDING PRIVATE BOSEIGENAARS (1,11 HA)

In 2023 werd door een private boseigenaar in Merelbeke (omgeving Makenbos – Biest) 0,77 ha en in Gavere (omgeving Makegemse bossen) 0,34 ha nieuw bos aangeplant, met ondersteuning door de Bosgroep Oost-Vlaanderen.

SENSIBILISERING PRIVATE EIGENAARS – GAVERE

Als vervolg op het infomoment bebossing dat in 2021 werd georganiseerd voor private eigenaars van geschikte percelen om te bebossen in Gavere, werden in 2023 eigenaars van percelen die in aanmerking komen voor bebossing per brief aangeschreven door de gemeente. Vrijblijvend werd hen een informatiegesprek op maat met terreinbezoek worden aangeboden waarbij ze advies kunnen krijgen over de bebossingsmogelijkheden op hun perceel/percelen, de nodige vergunningen, subsidiemogelijkheden,... Dit is een samenwerking tussen de **gemeente Gavere** en het **Bosloket** van de Provincie.

UITVOERING POELENPLANNEN & MONITORING AMFIBIEËN – 4 NIEUWE POELEN GEGRAVEN EN 6 BESTAANDE POELEN GERUIMD IN RODELAND

Poelen zijn voor amfibieën, libellen en (water)planten van levensbelang. Het zijn ware hotspots voor biodiversiteit. In de gemeente Merelbeke komen de 5 in Vlaanderen inheemse salamandersoorten samen voor in een enkele poelen! De Makegemse bossen in Merelbeke zijn een echte hotspot voor amfibieën. In het natuurgebied Gondebeekvallei zijn dankzij de inspanningen van verschillende partners de kansen voor de uitbouw van een stabiele amfibieënpopulatie de laatste jaren ook sterk verhoogd. De 4 gemeenten hebben sinds 2022 allemaal een kader voor aanleg en beheer van poelen: Poelenplan Merelbeke uit 2005 en Poelenplan Rodeland uit 2021 voor Melle, Oosterzele en Gavere.

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** legde 2 nieuwe poelen aan in de Gondebeekvallei in Oosterzele, beide op percelen in beheer van Natuurpunt.

De **Bosgroep** legde in 2023 een nieuwe poel aan en liet een poel ruimen bij een private boseigenaar in Betsbergbos (Oosterzele). Er kwam een nieuwe poel aan de rand van een bos in de Asselkouter in Munte en er werd 1 poel geruimd in de Wannegatstraat in Gavere, telkens bij private boseigenaars.

UGENT (ForNaLab) liet in 2023 twee van haar poelen in het Aelmoeseneiebos deels ruimen.

De **gemeente Oosterzele** nam in 2023 het initiatief om de twee vijvers in de tuin van het Erfgoedhuis in Moortsele te ruimen. De gemeente kon hiervoor beroep doen op een subsidie van Onroerend Erfgoed, aangezien het hier een beschermde site betreft en al het geruimde slib moest worden afgevoerd.

De **jaarlijks terugkerende monitoring van 16 poelen** verspreid over de gemeente Merelbeke, geeft een goed overzicht over de aanwezige amfibieënpopulatie en hoe deze evolueert in de tijd, de gevolgen van verdroging, welke poelen beheer nodig hebben,...

Het **INBO** organiseerde in 2023 een onderzoek naar de staat van instandhouding en populatiegrootte van de **salamanderpopulaties in de Makegemse bossen**. Hierbij werd o.a. de methode van het Environmental DNA (eDNA)¹ toegepast, zodat niet enkel de aan- of afwezigheid van bepaalde soorten kon worden vastgesteld, maar ook een kwantitatieve analyse van de populatiegrootte kon worden uitgevoerd.

¹ *Environmental DNA (eDNA) is een methode om de aanwezigheid van soorten in een water aan te tonen. De methode is gebaseerd op het feit dat alle in het water levende dieren via faeces, huidcellen en urine DNA in het water achter laten. Door het unieke oplossende vermogen van water verspreidt dit DNA zich over een groot oppervlak. De methode environmental DNA richt zich op dit in het water aanwezige DNA. Door watermonsters te nemen en het DNA hieruit te extraheren via een speciale methode is het mogelijk de aanwezigheid van een soort in het water aan te tonen zonder dat de soort zelf gevangen hoeft te worden.*

AMFIBIEËNOVERZETACTIES & VOORBEREIDING ONTSNIJPERINGSMAATREGELEN – NATUURPUNT ISM GEMEENTEBESTUREN

Een dichts netwerk van geschikte voortplantingspoelen voorzien is cruciaal voor de amfibieënpopulaties in Rodeland, maar ook de overzetacties van de vrijwilligers van de lokale Natuurpuntafdelingen zijn essentieel voor de amfibieën om hun geboortepoel veilig te bereiken. In de loop van februari ontwaken amfibieën uit hun winterslaap en trekken ze massaal naar beken en poelen om zich voort te planten. Tijdens hun tocht moeten ze vaak een straat of een weg oversteken en lopen de padden, kikkers en salamanders een groot risico om overreden te worden. **Vele vrijwilligers** zijn in februari en maart 's avonds in de weer om de emmers leeg te maken en de amfibieën veilig naar de overkant van de weg te brengen. De gemeenten verlenen logistieke steun (voorzien en plaatsen van wanden en emmers). Overzicht van de overzetplaatsen per gemeente:

- Oosterzele: Lembergstraat, Hoek ter Hulst en Turkenhoek;
- Gavere: Ganzendam in Vurste en Kasteelstraat in Dikkelvenne;
- Merelbeke: Makkegemstraat en Liedermeersweg (Merelbeke Flora).

Parallel zijn ook een aantal **ontsnijperingsinitiatieven** in voorbereiding, die een duurzaam, minder arbeidsintensief alternatief op lange termijn vormen:

- Amfibieëntunnels Lembergstraat/Landskoutersesteenweg: de aanleg van de 5 amfibieëntunnels hangt samen met de uitvoering van de rioleringswerkzaamheden in Landskouter, hiervoor kende het ANB in 2021 al een ProjectSubsidie Natuur (PSN) toe aan de gemeente Merelbeke, die samen met de gemeente Oosterzele zal instaan voor de restfinanciering;

- Amfibieëntunnels Makkegemstraat: ANB, de gemeente Merelbeke en Natuurpunt bekijken samen de mogelijkheden;
- Amfibieëntunnels Ganzendam: ANB, de gemeente Gavere en Natuurpunt bekijken samen de mogelijkheden.

INFOWANDELING BOS IN RODELAND

Op dinsdagavond 20 juni 2023 werd in Moortsele een 'Infowandeling bos in Rodeland' georganiseerd door de Bosgroep Oost-Vlaanderen vzw voor private boseigenaars en andere particulieren met interesse in bos. De avond startte met een korte wandeling langs een aantal bospercelen en een bospoel waar de deelnemers uitleg kregen van de boseigenaars zelf. Daarna werd in het zaaltje naast het Erfgoedhuis uitleg geven over het Rodelandproject en over hoe je aan de slag kan in je eigen bos en voor meer bos, subsidiemogelijkheden en mogelijke ondersteuning vanuit de Bosgroep hierbij. Aan deze infowandeling namen 29 personen deel.

INFOWANDELING & UITVOERING NATUURBEHEERPLAN ILVO ONDERZOEKSKOUTER – GONDEBEEKVALLEI

Op zondagvoormiddag 7 mei 2023 organiseerde het ILVO in het kader van de publieke consultatieronde voor zijn natuurbeheerplan een infowandeling voor geïnteresseerde inwoners, landbouwers, natuurliefhebbers,... langs de percelen waarvoor een natuurbeheerplan werd opgemaakt.

PUBLIEKSACTIVITEITEN – NATUURPUNT

De lokale natuurverenigingen, Natuurpunt Oosterzele en Natuurpunt Boven-Schelde, organiseren jaarlijks meerdere activiteiten in Rodeland en omgeving die toegankelijk zijn voor alle geïnteresseerden, bijv. gegidste wandelingen, jaarlijks infomoment rond kikkers, padden en salamanders. Hiermee zorgen zij voor natuurbeleving, natuureducatie en meer draagvlak voor (lokale) natuur

RODELAND WETENSCHAP OP WIELTJES - UGENT

Met het initiatief Rodeland Wetenschap op wiertjes' wil initiatiefnemer UGENT (ForNaLab) het wetenschappelijk onderzoek in Rodeland meer zichtbaar maken voor het publiek in het landschap. Er gebeurt immers heel wat wetenschappelijk onderzoek door verschillende onderzoeksinstellingen in het gebied, waar burgers doorgaans niets van af weten.

In 2023 werd begonnen met het uitstippelen van een fietstocht doorheen Melle, Merelbeke en Oosterzele die je langs interessante onderzoeklocaties van de Universiteit Gent en andere onderzoeksinstellingen (HOGENT en Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek) in Rodeland brengt.

Het inschatten van de effecten van de klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis loopt als rode draad doorheen de onderzoeken. Op basis van de onderzoeksresultaten wil men het beheer van het landschap kunnen bijsturen om ons te wapenen tegen deze uitdagingen.

Initiatief van UGENT (ForNaLab) ism BOS+ met financiering vanuit het maatschappelijk valorisatiefonds van de Universiteit Gent.

DE MERELBEKKERSROUTE (VERHAAL 3) – GEMEENTE MERELBEKE

De gemeente Merelbeke lanceerde op 1 juli 2023 een derde verhaal van de Merelbekkers waarin deze bijzondere bewoners van de Makegemse bossen – prachtige houtsculpturen van vogels verspreid langsheen de route – je meenemen op een nieuw avontuur doorheen het bos. Op een speelse manier kunnen gezinnen op ontdekking gaan in een stuk Europese topnatuur in Merelbeke. Natuurbeleving en natuureducatie van de bovenste plank aan de hand van een grappig en spannend verhaal!

Tijdens het broedseizoen (tussen 1 maart en 30 juni) is de Merelbekkersroute niet toegankelijk.

Bij de organisatie van de Merelbekkersroute werd van bij het begin rekening gehouden met de draagkracht van het waardevolle natuurgebied, dat tevens beschermd is als Natura 2000-gebied. De dienst Jeugd ging daarvoor in nauw overleg met de dienst Leefmilieu van de gemeente en met andere Rodelandpartners zoals de boswachter van het Agentschap voor Natuur en Bos en de lokale Natuurpuntafdeling.

Naast de thematische acties zal in 2024 met het hele partnerschap ingezet worden op een aantal overkoepelende initiatieven zoals:

- het opstarten van nieuwe deelprojecten om extra werkmiddelen naar Rodeland te brengen (bijv. projectvoorstel LEADER);
- de toekomst van het Rodelandproject na 2025;
- de ‘branding’ van het Rodelandproject, hoe kunnen we op een aantrekkelijke manier duidelijk maken aan het publiek waar het Rodelandproject precies voor staat;
- ...

1. OOGSTLANDSCHAP

RODELANDBROOD

Voor 2024 zijn de volgende initiatieven gepland ihkv het Rodelandbrood:

- Vervolgproject: verlenging ondersteuning keten door HOGENT tot eind februari 2026 dankzij financiële ondersteuning van de Provincie Oost-Vlaanderen en de 4 gemeentebesturen
- Extra afzetmogelijkheden voor bloem & meel
- Organisatie ontmoetingsmomenten met alle ketenpartners
- Communicatie
 - Deelname aan evenementen (Landschapsfeestje Rodeland – 26 mei, Oogststoet Oostakker – 27 augustus en Feest op straat – 22 september);

- Flyer Rodelandbrood met info over het project en de deelnemende bakkerijen in het bijzonder;
- Nieuwe ideeën voor marketing Rodelandbrood in de bakkerijen ism de studenten marketing HOGENT
- In april 2024 organiseert Landelijke Gilde Balegem een bakworkshop met Rodelandbloem. Een van de landbouwers zal een woordje uitleg geven aan de deelnemers over het project van het Rodelandbrood.
- ...

SLOTEVENEMENT PDPO 'BESTUIVERS, BLOEMENRANDEN EN BODEMLEVEN OP DE PROEFVELDEN IN BOTTELARE'

Op 26 juni 2024 staat het slotevenement van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' op de agenda. Volgende onderwerpen zullen aan bod komen: overzicht projectresultaten en veldbezoek met aandacht voor het belang van bloemenranden voor bestuivers, bezoek proeven gewasdiversiteit en houtsnippers inwerken in de bodem. Een samenwerking tussen Proefhoeve Bottelare / Experimental Farm Bottelare (HOGENT & Universiteit Gent), Bosgroep Oost-Vlaanderen en Boerennatuur VL.

LANDSCHAPSFEESTJE RODELAND – PDPO, RODELANDPARTNERS & LOKALE ORGANISATIES

Op zondagnamiddag 26 mei 2024 vindt in Vurste het Landschapsfeestje Rodeland plaats. Kasteeldomein Borgwal – Ebergiste is de centrale locatie met infostandjes, workshops, cafetaria, startpunt van wandeling en fietstocht. Er zal een wandeling uitgestippeld worden door het kasteelpark en langs trage wegen in Vurste met interessante en leuke stopplaatsen onderweg (bloemenrand van een landbouwer, korte keten bedrijven, ijskelder, Ganzendambos,...). Het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zal die dag ook haar nieuwe fietsroute langs houtig erfgoed in Gavere lanceren.

Dit initiatief is een gezamenlijke organisatie van de Rodelandpartners, Ebergiste-Borgwal en andere lokale organisaties actief in het landschap. Kadert in de Plattelandsprojecten Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland (PDPO) en BehouT het Verleden (LEADER).

KIEVIT – ACTIES 2024

In 2024 gaan de vrijwilligers van **Natuurpunt Oosterzele** in samenwerking met de lokale landbouwers, het ILVO en de Proefhoeve van Bottelare verder met het inventariseren en het markeren van kievitnesten en het sensibiliseren van landbouwers ivm het vrijwaren van de nesten. Ook aan andere akkervogels zoals veldleeuwerik wordt aandacht besteed bij de inventarisatie.

BIJENHOTELS EN MONITORING BESTUIVERS OP DE ONDERZOEKSKOUTER – ILVO

Bovenop de monitoring van bestuivers op de Onderzoekskouter in het kader van het Europees project SPRING (*Strengthening Pollinator Recovery through INdicators and monitorinG*), zullen in 2024 een aantal bijenhôtels worden geplaatst bij het ILVO en bijhorende informatieborden voor het grote publiek.

ZWALUWEN

De **vrijwilligers van Natuurpunt Boven-Schelde** blijven in 2024 gekende **huiszwaluwkolonies** opvolgen op een aantal locaties in Rodeland en omgeving: op de Proefhoeve van Melle waar in 2023 kunstnesten werden bij geplaatst, in Schelderode en aan de bruggen over de Schelde in Semmerzake en Gavere.

Ook in 2024 zullen de Rodelandpartners initiatieven nemen ter bescherming van zwaluwen in de Rodelandgemeenten wanneer zich een opportuniteit aandient.

AGROFORESTRY

Via het **PDPO-project 'Klimaatneutrale bedrijven dankzij koolstofopslag in boslandbouw'** (1 januari 2022 – 30 juni 2024) willen **BOS+**, **Bioforum**, **ILVO** en de **Oost-Vlaamse Regionale Landschappen** koolstofopslag via agroforestry demonstren en promoten als bijdrage in de evolutie naar een klimaatneutrale samenleving.

Op 18 juni 2024 organiseren de projectpartners een slotevenement bij het ILVO waarop de projectresultaten en bevindingen zullen worden gedeeld voor het implementeren van koolstoflandbouw in Vlaanderen. In de namiddag zal een bezoek worden gebracht aan het pilootproject in Oosterzele (Smissenbroek). Land- en tuinbouwers uit Rodeland en andere actoren zullen worden uitgenodigd.

VISIE VOOR LANDBOUW

Goede voorbeelden van bestaande landbouwvisies worden verder bekeken met het projectbureau. Voor verdere actie en beslissingen wordt gewacht tot de nieuwe gemeentebesturen zijn geïnstalleerd.

KORTE KETEN

Ook in 2024 zal bij de activiteiten die vanuit het Rodelandproject worden georganiseerd zoveel mogelijk worden gewerkt met lokale korte keten producten. Op het Landschapsfeestje Rodeland van 26 juni 2024 in Vurste zullen lokale korte keten producenten uit de buurt (Gavere en Melsen) en het Rodelandbrood in de kijker worden gezet. Er wordt ook een wandeling uitgestippeld die passeert langs een aantal korte keten bedrijven in Vurste en deelnemers kunnen opnieuw korte keten waardebonnen winnen.

De **gemeente Oosterzele** organiseert eind april 2024 een workshop pizza bakken bij de Klepmolen in Balegem. Deze actieve stenen korenwindmolen is eigendom van de gemeente Oosterzele en werd in 2011-2012 gerestaureerd. Met klepmolenmeel als basis voor het deeg en biologische groenten en kaas van korte keten bedrijven uit Oosterzele, worden het echte lokale pizza's!

Er zal in 2024 opnieuw een korte keten markt worden georganiseerd op de avondmarkt van Sinksenkermis in Oosterzele.

'Landbouw en cultureel erfgoed' is in 2024 het thema van de fietstocht 'Toeren bij de boeren'. Opnieuw zullen de deelnemers onderweg kunnen proeven van korte ketenproducten uit Oosterzele.

Opstart en uitwerken van het LEADER-project '**Uitbouw Belevingscentrum Stokerij Van Damme: Proef en beleef van korrel tot borrel**' na goedkeuring projectvoorstel. Projectvoorstel van **Stokerij Van Damme** uit Balegem ism Erfgoed Viersprong, Toerisme Vlaamse Ardennen, EROV, Cultuurregio Route 42 en de gemeente Oosterzele.

De **gemeente Merelbeke** organiseert in september 2024 'Feest op Straat' met een streekmarkt waar lokale producenten zich kunnen voorstellen met hun producten. Er komt ook een infostandje van het Rodelandbrood.

Opstart en uitwerken van het LEADER-project '**Verbinding tussen boer en zorg**' na goedkeuring projectvoorstel. Projectvoorstel van **Zorgband Leie en Schelde, het ILVO en EROV** met steun van de gemeente Merelbeke.

Met hun **fototentoonstelling 'Den Boer op'** willen de initiatiefnemers van de kermis van Schelderode (**vzw Schelderoo**) het boerenleven in de gemeente Merelbeke in de kijker zetten. Zij zullen hiervoor in 2024 een voorstel voor een micro-project indienen bij LEADER Vlaamse Ardennen tot Dender.

MEERJARIGE BLOEMENRANDEN – PDPO-PROJECT

In het voorjaar van 2024 zullen enkele landbouwers die een bloemenrand hebben ingezaaid geïnterviewd worden door een studente uit de opleiding Agro- en Biotechnologie (optie Landbouw) aan de HOGENT. De stage vindt plaats bij projectpartner Boerennatuur Vlaanderen. De filmpjes zullen een meerwaarde hebben in de communicatie rond bloemenranden in Rodeland.

Er zullen ook extra borden bij de bloemenranden worden geplaatst ter verhoging van de zichtbaarheid in het landschap.

2. KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN (KLE)

NIEUW SUBSIDIEREGLEMENT KLE VOOR DE 4 RODELANDGEMEENTEN

In het kader van het plattelandproject (PDPO) 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland' werd in 2023 een traject opgestart met de 4 Rodelandgemeenten waarin samengewerkt werd aan een nieuw gezamenlijk gemeentelijk subsidiereglement voor houtige kleine landschapselementen en bloemenranden.

In 2024 zullen de opmerkingen van de adviesraden worden verwerkt tot een finale versie die zal worden voorgelegd aan de 4 gemeenteraden. Vervolgens zullen alle voorbereidingen worden getroffen (communicatie, aanvraagformulier, online applicatie,...) ifv van de lancering van het nieuwe reglement in zomer 2024.

Gerichte communicatie naar specifieke doelgroepen, zoals bijv. de land- en tuinbouwers, zal ook worden opgestart in 2024.

PLATTELANDSPROJECT 'BEHOUT HET VERLEDEN' – REGIONAAL LANDSCHAP VLAAMSE ARDENNEN

In dit project van het regionaal landschap staan oude bomen, hagen of struiken met een erfgoedwaarde centraal. Na de inventarisatie van het houtig erfgoed in Gavere is met lokale vrijwilligers in 2023, wordt in 2024 een fietstocht uitgestippeld langs houtig erfgoed in Gavere en Zwalm. Deze nieuwe

fietsroute zal worden gelanceerd op het Landschapsfeestje Rodeland van 26 mei. Via de ErfgoedApp zal de fietser onderweg kennis kunnen maken met enkele erfgoedbomen en bijzondere plekjes en verhalen uit het verleden.

HOUTSNIPPERS ALS AANVOER VAN HUMUS IN DE BODEM OF ALS BRANDSTOF PDPO

Op 14 februari 2024 wordt een studiedag georganiseerd bij het ILVO rond verschillende toepassingen van houtsnippers afkomstig van landschapshout. Ook de composteringsinstallatie van het ILVO zal worden bezocht. Land- en tuinbouwers uit Rodeland worden hierop uitgenodigd. Dit initiatief is een gezamenlijke organisatie van ABS, ILVO, OVAM, UGENT, Boerennatuur Vlaanderen, Provincie Oost-Vlaanderen en UGENT. Vanuit het Rodelandproject werd hieraan meegewerkt door de (co)promotoren in het kader van het PDPO-project 'Samen+Werken aan het landbouwlandschap in Rodeland'.

SAMENAANKOOPACTIES VOOR INHEEMS PLANTGOED (BOMEN EN STRUIKEN)

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert jaarlijks een groepsaankoop inheemse bomen en struiken met afhaalpunten in elke gemeente binnen haar werkingsgebied (o.a. **Gavere en Oosterzele**).

De **gemeente Merelbeke** zal in 2024 weer haar initiatief om 1 boom of 2 struiken gratis te schenken aan haar inwoners hernemen. Daarnaast kan je als inwoner van Merelbeke bijkomend nog extra bomen en struiken bestellen aan een voordelig tarief.

De inwoners uit **Melle** kunnen weer deelnemen aan de groepsaankoop plantgoed "Behaag je tuin", die georganiseerd wordt door het **Regionaal Landschap Schelde-Durme** ism andere regionale landschappen uit Vlaanderen.

De **Provincie** organiseert jaarlijks een groepsaankoop plantgoed voor land- en tuinbouwers en imkers, met sinds 2022 ook een afhaalallocatie in Rodeland (ILVO, Merelbeke).

GROEPSAANKOOP MACHINAAL KNOTTEN

Het **Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen** organiseert in 2024 opnieuw een groepsaankoop machinaal knotten. Gemeentebesturen, andere overheden en particulieren in het werkingsgebied (o.a. Gavere en Oosterzele) kunnen hieraan meedoen.

3. WATERLANDSCHAP

UITVOERING GEBIEDSPROGRAMMA WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK'

Overzicht van de goedgekeurde maatregelen uit het gebiedsprogramma waarbij telkens kort wat aangegeven wat in 2024 op de planning staat:

- *Plaatsen van stuwconstructies in de bovenstroomse takken van de geklasseerde waterlopen in functie van het lokaal ophouden van water* – Provincie Oost-VI: desktopanalyse en selectie van 20-tal potentiële locaties, terreinbezoek locaties, definitieve selectie locaties
- *Aanleg infiltratiegrachten Rattepas* – Gemeente Oosterzele & Farys: uitvoering werken voor plaatsing buffergrachten en inbuizingen voor hemelwaterafvoer
- *Houtsnippers uit landschapsbeheer ter beschikking stellen voor C-bemesting aan geïnteresseerde land- en tuinbouwers* – Provincie Oost-VI: levering houtsnippers aan landbouwers, zoeken extra landbouwers met interesse
- *Beheervergoedingen op maat voor realisatie van bufferstroken langs geklasseerde waterlopen* – Provincie Oost-VI: overleg met landbouwers op 6 maart 2024 om te peilen naar interesse → Actie wordt uitgesteld, zal niet binnen termijn van WLS worden uitgevoerd
- *Erosiebestrijdingsmaatregelen Oosterzele* – Gemeente Oosterzele: opmaak aanbestedingsdossier voor uitvoeren maatregel Diepestraat & uitvoering werken
- *Erosiebestrijdingsmaatregelen Merelbeke* – Gemeente Merelbeke
- *Aanleg rietveld/waterzuivering op kasteeldomein Zink Makenbos in Merelbeke* – Gemeente Merelbeke: uitwerken en motiveren aangepast plan afgaand op beste technische oplossing voor waterzuivering
- *Watercaptatie i.f.v. landbouw door multifunctioneel gebruik bestaande voorzieningen* – Provincie Oost-VI: publicatie bestek en gunning opdracht aan studie bureau, start opdracht studie bureau: opmaak voorontwerp en ontwerp
- *Watercaptatie i.f.v. landbouw via gecombineerd buffer- en infiltratiebekken* - Gemeente Merelbeke: aankoop perceel
- *Inzetten op een natuurlijke hydromorfologie van de waterlopen* – Provincie Oost-VI: desktopanalyse en selectie van 20-tal potentiële locaties, terreinbezoek locaties, definitieve selectie locaties
- *Aanleg en herstel van poelen i.f.v. natte natuur in Melle en Oosterzele* – Provincie Oost-VI: verdere aanleg van nieuwe poelen en onderhoud van bestaande poelen wordt continu voortgezet in de komende jaren
- *Aanleg en herstel van poelen i.f.v. natte natuur in Merelbeke* – Gemeente Merelbeke: verdere aanleg van nieuwe poelen en onderhoud van bestaande poelen wordt continu voortgezet in de komende jaren

- *Herstel greppels en ontwikkelen plas-dras zuidelijk grasland Provinciaal natuurdomein Drooghout* – Provincie Oost-VI: opmaak omgevingsvergunning en bestek voor uitvoering
- *Verhogen van de connectiviteit in het landschap via de aanplant van KLE's in Melle en Oosterzele* – Provincie Oost-VI: opstarten maatregel

In 2024 wordt ook een projectcoördinator voor de drie waterlandschapsprojecten die lopend zijn bij Dienst Integraal Waterbeleid aangeworven.

4. NATUURONTWIKKELING

BOSUITBREIDING

Bosuitbreiding hangt samen met beschikbare gronden voor bebossing en dus vaak van aankoopopportunities die meestal niet ruim vooraf gekend zijn, vandaar dat dit overzicht waarschijnlijk onvolledig is.

In 2024 zal **Natuurpunt Oosterzele** in de **Gondebeekvallei** een strook van 0,3 ha langs de spoorlijn beplanten met struiken, om zo een struikengordel/houtkant te creëren tussen de aangrenzende bosaanplant van 2023 en de spoorlijn.

Als resultaat van de sensibilisering van private eigenaars met interessante percelen om te bebossen in Gavere, een initiatief dat de **gemeente Gavere** in 2023 hernam in samenwerking het **Bosloket** van de Provincie, kon de gemeente Gavere **2 percelen van samen 2,74 ha** aankopen van een private eigenaar. Het gaat om natte graslanden langs de Boeverbeek aan de Toekomststraat in Gavere, **buiten Rodeland**. Beide percelen zijn voor het grootste deel gelegen in natuurgebied en sluiten aan op twee kleine bosjes en een houtkant. De percelen zullen in november 2024 worden beplant door de leerlingen van scholen uit Gavere met ondersteuning van het Bosloket.

Dezelfde informatiecampagne naar private eigenaars rond bebossingsmogelijkheden zal in het najaar 2024 ook resulteren in een **bebossing van 1,02 ha in Baaigem, ten zuiden van de Makegemse bossen**, bij een **private eigenaar**. Het gaat om een zeer nat verruigd perceel langs de Dikvijversbeek (Wilgenstraat) in **Gavere**. De eigenaar zal zijn perceel bebossen met steun van de **Bosgroep**.

Nog in **Gavere**, maar dan in de **Gentweg in Vurste**, net ten zuiden van Rodeland, zal een **private boseigenaar** eind 2024-begin 2025 een grasland van **0,7 ha** bebossen ism de **Bosgroep**, aansluitend bij zijn bestaand bos.

VOORBEREIDING OPMAAK 'NATUURBEHEERPLAN (NBP) GONDEBEEK'

Bosgroep Oost-Vlaanderen start in 2024 met de voorbereidingen voor de opmaak van een **gezamenlijk natuurbeheerplan voor de bospercelen van private boseigenaars in Melle, Merelbeke en Oosterzele**. Ook **gemeentebesturen** met bossen in eigendom binnen de perimeter kunnen deelnemen aan het **'Natuurbeheerplan Gondebeek'**. De perimeter sluit aan op die van het bestaande 'NPB Makegemse bossen' en beslaat daarmee vooral het oostelijke deel van Rodeland.

In het najaar van 2024 zullen alle boseigenaars een uitnodiging ontvangen per post en zal een infoavond worden georganiseerd. Het natuurbeheerplan zal worden opgemaakt op maat van, en in nauw overleg met de deelnemende eigenaars. Elke boseigenaar kan zelf beslissen om al dan niet deel te nemen.

Het globaal kader (= gebied waarvoor een ecologische visie en ambitieniveaus worden beschreven) van 'NBP Gondebeek' zal zich beperken tot de effectief deelnemende percelen (van privé-eigenaars en eventueel van de gemeenten) en de bestaande bossen binnen de perimeter.

De opmaak, coördinatie en communicatie mbt het NBP Gondebeek zullen worden uitgevoerd door Bosgroep Oost-Vlaanderen.

UITVOERING POELENPLANNEN

Aan het eind van de zomer 2024, wanneer het grondwater het laagste staat en de amfibieën de poelen verlaten hebben, zullen weer bestaande poelen worden geruimd en enkele nieuwe worden aangelegd door de Rodelandpartners. De gemeente Merelbeke zal een nieuwe poel aanleggen op het perceel van het ILVO in de Gondebeekvallei en ANB zal een poel aanleggen in het Rattepasbos.

MONITORING AMFIBIEËNPOPULATIES

Zoals de voorgaande jaren, zullen ook in 2023 in de gemeente Merelbeke 16 poelen worden gemonitord.

Het provinciebestuur heeft budget voorzien om in het kader van de realisatie en opvolging van het Poelenplan Rodeland in 2025 een reeks poelen in de gemeente Gavere en Oosterzele te laten monitoren. Hiervoor zal in 2024 een bestek worden opgemaakt.

ONTSNIJPINGSMAATREGELEN VOOR AMFIBIEËN

In 2024 worden samen met de rioleringswerkzaamheden en de heraanleg van de weg de amfibieëntunnels in Lembergestraat/Landskoutersesteenweg aangelegd. Zowel de gemeente Merelbeke als de lokale Natuurpuntvrijwilligers volgen de werf op en geven de nodige input aan de aannemers zodat de tunnels op de juiste manier worden geplaatst.

In 2024 worden terreinbezoeken voorzien met ANB, de gemeente Gavere en Natuurpunt voor eventuele amfibieëntunnels thv Ganzendam in Vurste.

De gemeente Merelbeke, ANB en Natuurpunt bereiden de amfibieëntunnels in de Makkegemstraat voor.

AMFIBIEËNWANDELING MAKENBOS – BOSGROEP OOST-VLAANDEREN

Op 27 april 2024 organiseert de Bosgroep Oost-Vlaanderen twee amfibieënwandelingen voor haar leden in het Makenbos in Merelbeke, zowel poelen van private eigenaar als van de gemeente Merelbeke zullen worden bezocht. Zo kunnen private bouseigenaars inspiratie opdoen voor de aanleg van een poel in of aan de rand van hun bos, wanneer de omstandigheden gunstig zijn (o.a. grondwaterstand).

RODELAND WETENSCHAP OP WIELTJES – UGENT

De wetenschapsfietsroute 'Rodeland Wetenschap op wielmpjes' brengt je langs interessante onderzoeklocaties van de Universiteit Gent en andere onderzoeksinstituten (HOGENT en Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek) in Rodeland. Je ontdekt onderweg hoe landschapsbeheerders inzichten uit de wetenschap toepassen in het beheer van het landschap, rekening houdend met de klimaatverandering.

De route zal in 2024 worden afgerond en gelanceerd. De fietsroute telt 16 stops en is 49 km lang, bij elke stop staat een paaltje met een QR-code die kan worden gescand

met een smartphone en de fietser rechtstreeks naar een korte of iets langere uitleg brengt over het onderzoek dat ter plaatse te zien is. Alle info zal te vinden zijn op www.rodeland.be.

Initiatief van ForNaLab ism BOS+ met financiering vanuit het maatschappelijk valorisatiefonds van de Universiteit Gent.

TRAGE WEGEN IN DE GONDEBEEKVALLEI

In 2024 wordt verder gewerkt aan de realisatie van 2 nieuwe trage wegen in de Gondebeekvallei. Dit is een proces dat tijd vraagt aangezien elke stap in samenspraak met de betrokken eigenaars van alle percelen langs de trage wegen dient te gebeuren.

Een aankoopopportunity voor de gemeente Melle van enkele percelen langs de spoorlijn in Gontrode (samen met de terreinen van de Chiro aan het station) biedt voor het eerst perspectieven op de realisatie van een wandelpad vanaf het station van Gontrode rechtstreeks naar het Aelmoeseneiebos van UGENT.

DE MERELBEKKERSROUTE (VERHAAL 4) – GEMEENTE MERELBEKE

Op 1 juli 2024 zal de gemeente Merelbeke haar 4de en laatste deel van de Merelbekkersroute lanceren. Dan zullen de wandelaars keuze hebben uit 4 verschillende luisterverhalen en wandellussen (4,6 km – 6,1 km – 7,0 km – 8,3 km). En er duikt een nieuwe, wel heel bijzondere Merelbekker op in het verhaal...

Tijdens het broedseizoen (tussen 1 maart en 30 juni) is de Merelbekkersroute niet toegankelijk. Bij de organisatie van de Merelbekkersroute werd van bij het begin rekening gehouden met de draagkracht van het waardevolle natuurgebied, dat tevens beschermd is als Natura 2000-gebied. De dienst Jeugd ging daarvoor in nauw overleg met de dienst Leefmilieu van de gemeente en met andere Rodelandpartners zoals de boswachter van het Agentschap voor Natuur en Bos en de lokale Natuurpuntafdeling.

RODELAND EN DEELPROJECTEN FINANCIIEEL

BASISFINANCIERING PROJECT & UITGAVEN

Via het addendum van 1 juli 2022 bij de samenwerkingsovereenkomst wordt het Rodelandproject door de 20 partners verlengd tot 31 december 2025 en verhogen de financierende partners hun jaarlijkse bijdrage tot de volgende bedragen (vanaf 2022):

- Agentschap voor Natuur en Bos € 30.000
- Provincie Oost-Vlaanderen: € 30.000
- Gemeente Merelbeke € 7.500
- Gemeente Gavere € 4.500
- Gemeente Melle € 7.500
- Gemeente Oosterzele € 7.500
- **TOTAAL € 87.000**

De Bosgroep Oost-Vlaanderen draagt bij via de tewerkstelling van de coördinator en centraliseert de basisbijdragen.

Hierna volgt een overzicht van inkomsten en uitgaven van 2023, opgesplitst in projectkosten enerzijds en personeel- en werkingskosten anderzijds.

Projectkosten

De jaarlijkse projectkosten (communicatie, organisatie evenementen, catering,...) zijn begroot op 10.000 euro. Elk jaar wordt 10.000 euro van de partnerbijdragen gereserveerd hiervoor. Het deel van het voorziene projectbudget dat niet gespendeerd wordt, wordt sinds 2021 overgedragen naar het volgende jaar. Door de beperkte uitgaven van de voorbije jaren (oa in de eerste jaren van het project als gevolg van de uitbraak van COVID), werd er begin 2023 gestart met €10.464, waar nog eens de jaarlijkse partnerbijdrage van €10.000 bovenop kwam. Aan het eind van 2023 kon €14.796 overgedragen worden naar het beschikbaar projectbudget voor 2024.

De **projectkosten** van 2023 hadden hoofdzakelijk betrekking op de uitgaven voor:

- Organisatie infomomenten en evenementen;
- Korte keten producten uit Rodeland op evenementen,
- Uitlezen en verwerken data 5 peilbuizen Rodeland.

Budget projectkosten Rodeland						
Jaar	Gemaakte projectkosten	Jaarlijkse partnerbijdrage	Cumulatieve overdracht van de voorbije jaren	Totaalbudget ter beschikking	Jaarsaldo (= overdracht naar 2024)	
2023	5.668 €	10.000 €	10.464 €	20.464 €	14.796 €	

Personeel- en werkingskosten

De **werkingskosten van 2023** hebben betrekking op de kosten voor mobiele telefonie, verplaatsingen, softwarelicenties, nieuw computermateriaal (toetsenbord, muis, headset) en kopieerkosten.

De **personeelskosten van 2023** hebben betrekking op de brutoloon, patronale rsz, eindejaarspremie, hospitalisatieverzekering, verzekering arbeidsongevallen, fietsvergoeding, vakantiegeld, maaltijd- en ecocheques.

Via de **partnerbijdragen** is jaarlijks €77.000 voorzien voor personeels- en werkingskosten (de totale partnerbijdragen verminderd met €10.000 gereserveerd voor projectkosten).

Budget personeel- & werkingskosten Rodeland						
Jaar	Personeelskosten	Werkingskosten	Totaal (werking+personeel)	Jaarlijkse partnerbijdrage personeel & werking		Jaarsaldo
2023	87.273 €	2.510 €	89.783 €	77.000 €	-	12.783 €

Het negatieve saldo in 2023 voor de personeels- en werkingskosten, wordt opgevangen door het declareren van een gedeelte van de personeelsuren op het PDPO-project en door de Bosgroep.

PDPO-PROJECT “SAMEN+WERKEN AAN HET LANDBOUWLANDSCHAP IN RODELAND”

Dit project is gestart op 1 januari 2022 en loopt tot 30 juni 2024 (= 2,5 jaar). Het project krijgt Europese, Vlaamse en provinciale cofinanciering (65%). De Europese middelen zijn afkomstig uit het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

In het kader van het Rodelandproject zijn in overleg met de betrokken actoren verschillende actiepunten opgesteld rond natuur, water, landbouw, recreatie,... Binnen het Rodelandproject zelf zijn er echter geen middelen beschikbaar om intensief op het terrein acties op te zetten met de lokale landbouwers. Daarom werd dit PDPO-project opgestart, zodat we samen met lokale landbouwers uit de 4 Rodelandgemeenten kunnen werken rond bodemkwaliteit, bloemenranden en kleine landschapselementen. De kennis aanwezig bij de partners wordt verspreid onder de landbouwers via demodagen, infomomenten, individuele begeleiding op maat bij de landbouwers thuis,...

Het projectbudget wordt gebruikt om de **uitgaven voor communicatie en het materiaal voor demonstratiemomenten** te bekostigen, om **vergoedingen aan land- en tuinbouwers** te geven voor de uitvoering van maatregelen (complementair aan het bestaande subsidieaanbod) en **personeelskosten** voor organisatie demomomenten, individuele begeleiding landbouwers, communicatie,...

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 januari 2022-30 juni 2024)
Subsidie PDPO (65%)	128.713,00 €
Bijdrage Rodelandpartners (35%)	69.307,00 €
Bosgroep MOV (promotor) (26,46%)	52.396,09 €
Boeren natuur Vlaanderen (copromotor) (4,27%)	8.455,45 €
Proefhoeve Bottelare - HOGENT (copromotor) (4,27%)	8.455,45 €
Totaal	198.020,00 €

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

WATER+LAND+SCHAP 2.0 'KLIMAATROBUUSTE VALLEI VD MOLENBEEK/GONDEBEEK EN DRIESBEEK'

De looptijd van dit project gaat van 28 april 2023 tot 1 juli 2026. In die tijdspanne kunnen de vier BVR²-partners (**Provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Merelbeke, gemeente Oosterzele en Farys**) de maatregelen van het gebiedsprogramma uitvoeren en daarvoor een subsidie ontvangen.

Het totaal van alle maatregelen werd geraamd op **€ 1.525.142 incl btw**, daarvan wordt **€ 1.160.998 incl btw gesubsidieerd** via het Vlaams Klimaatadaptatiefonds. Het subsidiepercentage is afhankelijk van het type maatregel: investeringen worden voor 80% gesubsidieerd, grondaankoop en vergoedingen aan derden (bijv. landbouwers) allebei voor 50%.

Water+
Land+
Schap

**Vlaamse
overheid**

**Gefinancierd door
de Europese Unie**
NextGenerationEU

² BVR-partners = Besluit Vlaamse Regering-partners verwijzend naar het subsidiebesluit voor de toekenning van middelen uit het Vlaams Klimaatadaptatiefonds om het gebiedsprogramma van Water+Land+Schap 2.0 "Klimaatrobuuste vallei van de Molenbeek/Gondebeek en Driesbeek" in uitvoering te brengen. Dit subsidiebesluit werd op 28 april 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en daarin zijn de subsidiebedragen per partner vastgelegd.

RODELANDBROOD

UITBOUW VAN EEN KORTE KETEN VOOR BROOD EN BROODPRODUCTEN IN RODELAND

Dit project is gestart op 1 september 2022 en loopt tot 29 februari 2024 (= 18 maanden). Het project heet voluit “Uitbouw van een korte keten voor brood en broodproducten in Rodeland” en krijgt financiële steun van de Provincie Oost-Vlaanderen in het kader van “**Subsidies voor innovatieve projecten in de land- en tuinbouw**” (65%). De vier Rodelandgemeenten financieren samen 35%, de gemeente Merelbeke neemt hierin het grootste deel voor haar rekening en is bovendien ook trekker van het project. Het project past in de Lokale Voedselstrategie die de gemeente Merelbeke momenteel aan het uitbouwen is.

Doelstelling van het project is de opstart van een **nieuw korte keten initiatief rond brood en broodproducten op basis van lokaal geteelde baktarwe**. De bedoeling is dat dit initiatief op termijn uitgroeit tot een duurzaam samenwerkingsverband tussen de verschillende ketenpartners: landbouwer, molenaar, lokale warme bakker en consument.

Het projectbudget wordt o.a. aangewend voor de financiering van:

- zoektocht naar geïnteresseerde en gemotiveerde bakkers en molenaar uit de streek die samen met de landbouwers hun schouders willen zetten onder dit korte keten initiatief (**= uitbouw keten**), met o.a. het organiseren van bijeenkomsten voor deze potentiële ketenspelers en individuele contactname;
- **ondersteuning van telers** (o.a. teeltbegeleiding) en **bakkers**;
- **bekend maken van de lokale producten** ‘Rodelandbrood’, ‘Rodelandmeel’ en de korte keten bij de consument via eigen broodzakken, veldpanelen, posters, flyers, sociale media,...

HOGENT werd door de gemeente Merelbeke aangesteld om dit project te begeleiden.

Herkomst middelen	Voorzien budget (1 sept 2022-29 feb 2024)
Subsidie Provincie (65%)	19.741,15 €
Bijdrage gemeenten (35%)	10.629,85 €
Merelbeke (subsidieaanvrager)	5.904,85 €
Gavere	1.575,00 €
Melle	1.575,00 €
Oosterzele	1.575,00 €
Totaal	30.371,00 €

VERLENGING PROJECT RODELANDBROOD

De nood aan begeleiding en ondersteuning binnen de korte keten van het Rodelandbrood is intussen beperkter geworden dan bij de opstart van het project in 2022. Maar voor een aantal aspecten blijft de inbreng van **externe expertise** noodzakelijk, het gaat hier bijvoorbeeld om ondersteuning van de landbouwers bij raskeuze en teelt (inclusief het nemen en analyseren van bodemstalen), het ondersteunen van de maalderij en het uitvoeren van kwaliteitstests op de oogst in het labo, begeleiding van de bakkers,... Het feit dat een onafhankelijke onderzoekspartner met de nodige specifieke expertise deze taken op zich kan nemen, zorgt voor kwaliteitsgarantie en voor veel vertrouwen binnen de keten.

Het Provinciebestuur besliste op 14 december 2023 om een projectsubsidie van **20.000 euro** te voorzien voor de verlenging van het project Rodelandbrood, met name voor het verderzetten van de begeleiding van de ketenpartners door een externe onderzoekspartner met de nodige expertise.

De lokale productie, verwerking en afzet van het Rodelandbrood past helemaal binnen de doelstellingen van Klimaatgezond Oost-Vlaanderen. Bovendien brengt het Rodelandbrood niet alleen de consument dicht bij de landbouwer, de molenaar en de grondstof van het brood, maar versterkt het project ook het landschapsproject Rodeland als geheel.

De 4 Rodelandgemeenten financieren elk 2.453,60 euro, wat het **totale projectbudget voor de verlenging van het project Rodelandbrood op 29.814,40 euro** brengt. Met dit budget stelde de gemeente Merelbeke begin 2024 HOGENT aan als dienstverlener. De gemeente Merelbeke centraliseert de middelen en zorgt voor de projectopvolging.

De verlenging van het project Rodelandbrood heeft een looptijd van 1 maart 2024 tem 28 februari 2026.

Herkomst middelen		Voorzien budget (1 maart 2024 - 28 feb 2026)
Projectsubsidie Provincie		20.000,00 €
Bijdrage gemeenten		9.814,40 €
	Merelbeke	2.453,60 €
	Gavere	2.453,60 €
	Melle	2.453,60 €
	Oosterzele	2.453,60 €
Totaal		29.814,40 €

WETENSCHAP IN RODELAND OP WIELTJES

Via het **maatschappelijk valorisatiefonds van de Universiteit Gent** kreeg het **Forest & Nature Lab (ForNaLab)** een budget van **10.000 euro** ter beschikking om het wetenschappelijk onderzoek in Rodeland voor het grote publiek meer zichtbaar te maken in het landschap.

Initiatiefnemer ForNaLab stelde BOS+ aan om een fietstocht uit te stippelen doorheen Melle, Merelbeke en Oosterzele langs onderzoeklocaties van de Universiteit Gent en andere onderzoeksinstituten (HOGENT en Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek) in Rodeland. Dit werd uitgewerkt in 2023 en 2024.

OOST-VLAAMS KLIMAATFONDS: 'UITBOUW LOKALE BIOMASSAKETEN UIT LOKAAL LANDSCHAPSHOUT IN RODELAND'

Het gaat hier om proefproject met middelen van het Oost-Vlaams Klimaatfonds dat de economische haalbaarheid van de productie van houtsnippers en pellets uit lokaal landschapshout onderzoekt. Deze kunnen worden ingezet als CO₂-neutraal alternatief voor de verwarming van gebouwen die nog stookolie gebruiken. Indien de resultaten positief zijn, kan de productie nadien worden opgeschaald met een kleine pilootinstallatie.

Het voorziene budget uit het Klimaatfonds zal enerzijds gebruikt worden voor de aankoop van een pilootinstallatie voor drogen en pelletiseren en anderzijds als werkmiddelen voor o.a. het betalen van een loonwerker (oogsten hout, verhakselen en drogen), kwaliteitsanalyse van de pellets, transport,... Andere financieringsbronnen kunnen komen van vergoedingen voor het leveren van snippers aan gemeenten of andere partijen bijvoorbeeld.

Herkomst middelen	Voorzien budget
Bijdrage Klimaatfonds 2022	10.200,00 €
Bijdrage Klimaatfonds 2023	16.800,00 €
Totaal	27.000,00 €